

SAMENWERKENDE ZORG

Er is een wereld te winnen in de mantelzorg: surf mee op de grijze golf en maak samen meer zorg mogelijk

Esther Hendriks is bestuurder bij MantelzorgNL.

Anneke Westlaken is voorzitter van ActiZ, de branchevereniging van zorgorganisaties.

Er is geen mantelzorgprobleem, stellen voormalig hoogleraar ouderengeneeskunde Rudi Westendorp en twee deelnemers aan de Nationale Denktank (O&D, 12/12). Ze doken in de cijfers over de vergrijzing van Nederland. Westendorp, Bernice Franssen en Joris Behr tonen in hun onderzoek aan dat de groep van 65- tot 85-jarigen de komende jaren toeneemt. Dat is volgens Westendorp 'een reservoir aan babyboomers, die langer gezond zijn en nog naast elkaar wonen ook!' Een prachtige en optimistische boodschap, maar daarmee zijn we er nog niet.

Niet dat mensen niet zouden willen. Uit publieksonderzoek dat ActiZ dit jaar presenteerde, bleek dat een groot deel van de bevroegde mensen een rol wil spelen in de zorg voor zichzelf of hun naasten. Maar liefst 75 procent van de mensen wil zorg bieden voor de eigen partner, 60 procent zou zorgen voor de eigen ouders en 64 procent zou zorgen voor burens, vrienden en kennissen. Dat zijn percentages die hoop geven.

Het is nu al zo dat jonge ouderen een belangrijke pijler zijn in onze samenleving. Ongelofelijk veel 65-plussers zetten zich in als vrijwilliger in de zorg, bij verenigingen, bibliotheken, musea, verpleeghuizen, kerken of hebben een rol in de opvoeding van kleinkinderen. Maar dat is nog wel iets anders dan mantelzorg verlenen.

Mantelzorgers zijn onmisbaar in de zorg. En de verwachting is dat hun rol nog veel belangrijker gaat worden. Het aantal zorgprofessionals in de ouderenzorg bijvoorbeeld is nog nooit zo groot geweest als nu – en nóg zijn het er niet genoeg. Laat staan voor de zorgvraag die nog groter zal worden door de vergrijzing en door de toename van zorgprofessionals die met pensioen gaan (één op de drie de komende tien jaar).

De ouderenzorg vraagt om een nieuwe

Simone is 55 en zorgt voor haar man Karl van 85. Hij heeft dementie, kan niet meer praten en zit in een rolstoel.

Foto Arie Kievit / de Volkskrant

blik op een geschikte woonplek om oud te worden, op technologie die daarbij kan ondersteunen en op de rol van ons sociale netwerk. De vergrijzende samenleving vraagt om een nieuwe balans in de manier waarop mantelzorgers en zorgprofessionals samenwerken.

Het neemt niet weg dat Westendorp, Franssen en Behr een punt hebben. Er is een groeiende groep mensen die met pensioen is, of gaat, en zich inzet of kan inzetten voor de maatschappij. Mogelijk ook als mantelzorger. Houden we niet te strak het idee in stand dat zorg enkel iets zou zijn van professionals? Dat idee leidt in de praktijk regelmatig tot een ogenschijnlijke kloof. En dat is wonderlijk: wij zijn in eerste instantie allemaal partner, ouder, kind, familie of vriend. Laten we dat als vertrekpunt nemen. Zo komen we

samen tot manieren van zorgen voor anderen **op** die ons allemaal past en waar iedereen bij gebaat is, van jong tot oud. Zo'n samenleving staat ons ook voor ogen en dat kan niet zonder het 'reservoir aan babyboomers' die vaak iets kunnen én willen betekenen voor elkaar.

De vraag is wel hoe je de samenleving zo inricht dat het ook mogelijk is. Welke ondersteuning hebben mantelzorgers,

Houden we niet te strak het idee in stand dat zorg enkel iets zou zijn van professionals?

of zo je wilt, heeft het mantelzorgen dan nodig? Niet voor niets voerde MantelzorgNL campagne tegen de regelkolder, omdat mantelzorgers nu al gemiddeld vier uur per week bezig zijn met regelen in plaats van met zorgen. Waarom kun je wel met zwangerschapsverlof maar niet met mantelzorgverlof? Hoe kun je je studie zodanig aanpassen dat je ook tijd kunt besteden aan mantelzorgtaken? Werken professionele zorgverleners echt op de beste manier samen met mantelzorgers? Wordt hun inzet en inzicht wel voldoende gekoesterd in het zorgprogramma?

Er is een wereld te winnen, als we maar oog houden voor de mensen en verhalen achter de cijfers en blijven openstaan voor oplossingen en samenwerking. Laten we meesurfen op de grijze golf en samen meer zorg mogelijk maken.

Lezersreactie

'Alles wordt minder als je ouder wordt, behalve de kwaliteit van leven', beweert oud-hoogleraar Rudi Westendorp zonnig in een artikel waarin het mantelzorgprobleem wordt gebagatelliseerd. Ik lees dit, terwijl ik vaak over mijn 93-jarige moeder die door een simpele blaasontsteking in een hardnekkig delier is geraakt. Haar hele leven is ze actief geweest, maar haar door artrose aangetaste handen kunnen niks meer maken. Lopen gaat ook steeds moeilijker, zodat ze amper haar huis uitkomt. Haar vrienden en familie zijn haar ontvallen.

En ik mantelzorg me het leplazarus, zeven dagen per week, gelukkig geholpen door een betrokken broer en zus. Ik doe het niet voor de door Westendorp zo bejubelde zingeving, maar uit pure noodzaak. Mocht Westendorp ook zo'n hoge leeftijd bereiken, dan wil ik hem nog wel eens horen. Het zal hem, en zijn mantelzorgers, vies tegenvallen.

Marlies Jansen, Oegstgeest